

ПРИЄДНУВАЛЬНІ КОНСТРУКЦІЇ В СКЛАДНИХ ВИСЛОВЛЕННЯХ

Розглядаються приєднувальні конструкції, формально еквівалентні складносурядній, складнопідрядній безсполучниковій та сполучниковій частині складного висловлення.

Ключові слова: *приєднувальні конструкції, тема-рематична прогресія, експліцитна й імпліцитна предикація, симптоматична частотність.*

Синтаксичні структури з приєднанням компонентом (ПК), формально еквівалентним непочаткової частині складносурядного висловлення, залежній частині складнопідрядного висловлення або предикативній частині безсполучникового висловлення, становлять характерні різновиди висловлень із частково експлікованою предикацією.

У перших двох типах ПК відношення між компонентами будуються на основі сурядності та підрядності, вони мають свої семантико-прагматичні особливості. Такі конструкції презентують тему дослідження на тлі загального об'єкта – приєднані синтаксичні одиниці в сучасній французькій мові. Показниками приєднання в таких конструкціях є конектори або релятиви [13, с. 181], які, виконуючи приєднувальну функцію, з'єднують два компоненти сполучникових приєднувальних конструкцій (СПК) або безсполучникових приєднувальних конструкцій (БСПК), між якими виникають нові семантико-синтаксичні відношення, що сприяють реалізації різних контекстуальних значень. Приєднані частини СПК, які не поєднуються ні за способом сурядності, ні за способом підрядності, визначаються як складно приєднані висловлення [8, с. 7].

Аналізовані типи СПК і БСПК характеризуються експліцитною тема-рематичною прогресією й імпліцитно-експліцитною формальною предикацією, оскільки в приєднаному висловленні експлікуються тематична та рематична зони, а перформативна формула залишається імпліцитною й об'єктивується комунікантом. Отже, у приєднаній частині сполучникових і безсполучникових мовленнєвих інновацій спостерігаються такі предикативні відношення: одинарна (або подвійна) формально імпліцитна предикація + одинарна, подвійна і т.д. формально експлікована предикація = формально частковій експлікованій (імпліцитно-експліцитній) предикації.

Розглянемо безсполучникові й сполучникові приєднання як предикативну частину висловлення.

Серед ПК із безсполучниковим зв'язком, який Є.І. Шендельс [16, с. 308] називає асидентичним, виділяються конструкції типізованої структури (з формальним показником), або конструкції з контактним та контекстуально дистантним приєднанням, і конструкції нетипізованої структури (без фор-

мального показника), що становлять суперсинтаксеми з контекстуально дистантним приєднанням.

Імпліцитні відношення між з'єднаними частинами БСПК "можуть бути як сурядними, так і підрядними" [7, с. 84]. Відсутність сполучникових засобів зв'язку не спрощує, а навпаки, ускладнює вимоги, що ставляться до лексичного наповнення структурних частин висловлення. Суть цієї вимоги полягає в тому, "щоб створити такий зміст предикативних конструкцій, з якого слухач легко виведе потрібні смислові відношення" [17, с. 59]. Отже, або зміст однієї частини включає особливі лексичні елементи, що закономірно прогнозують другу частину, або ж взаємозв'язок змісту частин забезпечується загальними уявленнями мовців про логічні зв'язки між явищами, подіями.

При аналізі системи засобів вираження відношень у БСПК враховуються як формальний, так і семантико-прагматичний критерії. За контактного та контекстуально дистантного приєднання первинна функція лексичного сигналу ініціального висловлення полягає в найменуванні подій реального світу, явищ, ситуацій. Однак у контексті БСПК лексичні показники виражають вторинну функцію. При підтримці інших засобів (зокрема, інтонації) вони виконують функцію елементів семантичного зв'язку між компонентами без сполучникової побудови в певному контексті, у такий спосіб конкуруючи зі сполучниками.

На тлі широкого спектра лексичних одиниць у складі безсполучникових ПК виділяються лексеми певної типової семантики, так звані типізовані лексеми [2, с. 92; 11, с. 124]. Термін "типізована лексема" синонімічний термінам "опорне слово" [5, с. 77; 17, с. 89] і "пояснювана лексема" [15, с. 86]. Така лексема прогнозує другий, пояснюючий, компонент [5, с. 80; 11, с. 126] у вигляді інформативних лексем та анафоричних елементів.

Деякі сучасні лінгвісти визначають семантико-прагматичні відношення між частинами БСПК як трансфрастичні [26, с. 193], що забезпечують дискурсивну когерентність. У цій статті ПК із безсполучниковим зв'язком розглядаються як проміжні випадки, що збігаються з трансфрастичними утвореннями, оскільки, з одного боку, тематичні та рематичні елементи (типізовані лексеми) опорного висловлення виступають організуючими центрами [8, с. 8] для пояснюючих елементів приєднаної частини; з іншого боку, такі конструкції характеризуються слабкою синтаксичною виокремленістю та різними контекстуальними значеннями в межах поля приєднан-

ня, що реалізуються при паралельному (співвіднесеність приєднаної частини з певною лексевою ініціальною) та послідовному (розгортання, доповнення тематичної або рематичної зони попереднього висловлення) підключенні висловлень, як в аналізованих вище ПК з еліптичним безсполучниковим компонентом.

Семантико-прагматичні відношення при паралельному та послідовному підключенні компонентів БСПК виражаються різними типами інформативних лексем, що пояснюють типізовані лексеми, а отже сприяють розгортанню певного вектора тема-рематичної прогресії між частинами сегментів ПК на рівні зовнішнього актуального членування та створення когерентного дискурсивного фрагмента. Серед таких засобів семантичного зв'язку виділяються: родові лексеми, лексеми референтної суміжності, відношення частина-ціле, антонімія тощо. Наприклад:

Tandis qu'Elstir, sur ma prière, continuait à peindre, je circulais dans le clair-obscur, m'arrêtant devant un tableau puis devant un autre.

Le plus grand nombre de ceux qui m'entouraient n'étaient pas ce que j'aurais le plus aimé voir de lui, les peintures appartenant à ses première et deuxième manières... [30, с. 399]

У вищенаведеному прикладі гомодієгетичної БСПК (мовець *je* присутній серед персонажів) спостерігається контактне приєднання з паузацією середньої тривалості, оскільки синсемантична приєднана частина вводиться після роздумів автора, який робить певний висновок під час візиту в ательє художниці. Аналізована ПК характеризується формально частково експлікованою предикацією, що має такий вигляд: *je conclus* (об'єктивізована одинарна формально імпліцитна предикація) + (*le plus grand nombre... n'étaient pas + j'aurais aimé voir*) (подвійна формально експлікована предикація). Наявність родових лексем *peindre* (малювати) і *les peintures* (картини) сприяє збереженню однієї реми при тема-рематичній прогресії з похідними темами (*Elstir, le plus grand nombre de ceux* (Ельстер, найбільша кількість з тих)).

Отже, засоби анафоричної презентації референта не обмежуються репрізою елементів, попередньо введених до дискурсу. Зберігаючи семантичний і референтний континуум, вони сприяють зміні або збереженню обраного вектора тема-рематичної прогресії кожного разу, коли вводять нову інформацію за допомогою різноманітних перефразувань. При цьому референтна реальність не відображається у своїй цілісності, вона завжди реконструюється адресатом.

Приєднувальні структури із сурядним сполучниковим зв'язком між висловленням характеризуються структурним паралелізмом обох

частин, що порушується комунікативною настановою мовця. Із семантичної точки зору вони становлять самостійні та закінчені одиниці, тобто не мають ні темо-рематичних компонентів, що потребують розкриття семантики, ні корелятивів, що спираються на приєднаний компонент. На семантичні зв'язки між з'єднаними висловленнями впливає також аспект цільової настанови, оскільки емоційно-експресивні відношення в межах ПК покривають логіко-сміслові. У результаті такі СПК формують поліфункціональні комплекси з різнорідними або однорідними цільовими настановами, тобто моделі з відношеннями смислової рівноправності та смислової залежності [10, с. 92–94].

До складу СПК входять типові структурні показники семантико-прагматичних відношень між з'єднаними повідомленнями: спеціальні конектори у вигляді приєднувального сполучника, або релятива сурядності, чи його семантичних аналогів, що вживаються як ізольовано, так і разом зі сполучником. Завдяки їхній полісемантичності "сполучники можуть обростати новими відтінками значень, що не властиві їм у функції сполучників сурядності чи підрядності" [4, с. 44]. На думку А. Аппелової, "сполучники сурядності на початку речення розглядаються як частки, що виконують функцію введення та з'єднання" [19, с. 40]. Є. А. Реферовська також виділяє дві функції приєднувальних сполучників – зв'язуючу функцію і функцію, що характеризує цей зв'язок [14, с. 191]. Очевидно, що, крім з'єднувальної спеціальним конекторам притаманна експресивно-стилістична функції, оскільки єднальні сполучники, особливо разом зі своїми семантичними аналогами, передають суб'єктивну оцінку мовцем комунікативної ситуації в процесі його креативно-творчої діяльності.

У структурному плані між з'єднаними компонентами сполучникових приєднувальних конструкцій із сурядним зв'язком виникають копулятивні (з'єднані) та адверсативні (протиставні) семантичні відношення [32, с. 140–141], що розглядаються як інваріантні та включають інші типи зв'язків (альтернативні, конклюдивні тощо). Аналіз корпусу прикладів дозволяє виділити СПК із паралельним і послідовним підключенням висловлень з різноманітними контекстуальними значеннями.

У приєднувальній функції при копулятивному зв'язку висловлень у СПК вживаються такі сполучники сурядності: *et* (і), *mais* (але), *ni...ni* (ні...ні), *ou* (або), *donc* (тож, отже), *or* (ну й ось, отже), *car* (тому що, оскільки). Їх можуть супроводжувати інтенсифікатори *puis* (потім, до того ж), *enfin* (зрештою), *d'ailleurs* (втім), *en plus* (крім того) тощо, які при самостійному вживанні

виконують функцію конектора. ПК із коректорами сурядності набувають різних контекстуальних значень у межах поля приєднання.

1. СПК із паралельним підключенням компонентів виражають: а) значення розширення; б) значення поповнення; в) квалітативне значення; г) оцінне значення; д) конклюдивне значення; е) значення пояснення; є) значення уточнення.

2. СПК із послідовним підключенням висловлень виражають: а) значення послідовності дій, подій; б) результативне значення; в) значення доповнення.

Одним із найбільш уживаних, завдяки своїй поліфункціональності є сполучник *et*, що отримав у французькій лінгвістиці назву «*conjonction à tout faire*» [4, с. 52]. Проаналізуємо структури з приєднуваними компонентами зі сполучником *et* на абсолютному початку висловлення:

Elles ont gardé le sens de merveilleux. Et puis le cadre de la vie réelle est si limité pour elles qu'elles souhaitent toujours s'en échapper [28, с. 78].

Сполучник *et* часто супроводжується прислівником *puis*, семантичне значення якого послаблює його єднальну функцію. Їхнє сполучення підкреслює той факт, що приєднане повідомлення містить подальше міркування з приводу попередньої інформації у процесі креативно-творчої діяльності суб'єкта мовлення. Отже, у синсемантичній частині цієї гетеродієгетичної конструкції з тема-рема-тичною прогресією з похідними темами (*elles* (вони), *le cadre de la vie* (життєва основа)) та з такими предикативними відношеннями, як: *je dis + il ajoute* (подвійна імпліцитна предикація), *+ le cadre de la vie est + elles souhaitent* (подвійна експлікована предикація) реалізується контекстуальне значення розширення.

Ils sont avarés, avarés tous, et ils ont de l'argent, ils ont de l'argent, c'est dégoûtant. Et ils se privent de tout [22, с. 16].

У цьому прикладі СПК – синсемантичне висловлення з приєднувальним сполучником *et* виконує функцію доповнення, оскільки воно містить додаткову інформацію стосовно скупості персонажів розповіді. Експліцитно-імпліцитна предикація цієї мовленнєвої інновації з тема-рема-тичною прогресією і постійною темою (*ils* (вони)) виглядає так: *je dis + il complète* (подвійна формально імпліцитна предикація) *+ ils se privent* (одинарна структурно експліцитна предикація).

При підрядному зв'язку двох висловлень у складі СПК неможливість відриву сполучника підрядності від приєднаної частини зумовлює семантичні ієрархічні відношення залежності, що існують між ініціальним і приєднаним компонентами. Синтаксичні структури з приєднаною залежною частиною складнопідрядного висловлення характеризуються семантико-прагматич-

ною монофункціональністю, оскільки базова частина визначає цільовий настановчий план усієї ПК. Приєднаний компонент може займати прислівну [12, с. 128] (пояснювати окремих макротематичний або макрорематичний тип референта), прискладну (пояснювати тематичну або рема-тичну зону висловлення) або передтекстову (пояснювати контекстуальний чи широкий передтекстуальний фрагмент) позиції. Отже, за термінологією Є.В. Котка, він являє собою "вміщуючу" частину, що не тільки включає зміст головної, але й повідомляє щось нове про її концентровану форму" [2, с. 4]. На думку Є.А. Реферовської, незважаючи на те, що підрядні висловлення примикають тісніше до ініціального, ніж компоненти ПК із сурядним зв'язком, такі висловлення є "більш самостійними, окремими, абсолютно факультативно доповнюючими попереднє висловлення (...)" [14, с. 225–226].

Деякі лінгвісти, вивчаючи СПК із підрядним зв'язком, висловлюють протилежну точку зору, зазначаючи, що в ініціальній частині конструкції відсутні будь-які формально-граматичні ознаки, що свідчать про розташування за нею висловлення з підрядним зв'язком. З іншого боку, приєднаний компонент характеризується семантичною несамостійністю, оскільки має формальний показник зв'язку – приєднувальний сполучник [6, с. 326].

Аналіз прикладів СПК сучасної французької художньої прози дозволяє виділити такі приєднувальні конектори як *parce que* (тому що), *que* (що), *quand, lorsque* (коли), *de sorte que* (так що), *à moins que* (якщо тільки), *surtout que* (тим більше що), *comme si* (як якщо б) тощо, що виражають підрядно-приєднувальні відношення в структурах із контекстуальними відтінками пояснення, доповнення, розширення, висновку та іншими. Велика роль сполучників підрядності у формуванні ПК. У монологічному дискурсивному відрізку за попереднім висловленням йде його обґрунтування. Такі семантико-прагматичні відношення позбавлені подвійної інтерпретації, якщо в ПК присутній сполучник *parce que* або інший конектор [29, с. 48, 67]. Ці релятиви експліковані в приєднаному підрядному причинному гіпотетичному (заснованому на гіпотезі) висловленні, за термінологією С. Статі [32, с. 147]. Приєднувальний релятив *parce que* вводить не стільки причину, скільки пояснення окремих макротематичних та макрорематичних елементів тематичної чи рема-тичної зони ініціального висловлення або цілого передтекстового фрагмента. Наведемо приклади:

Quant à la cuisine, vaut mieux pas en parler. Parce que dans les selfs, je sais pas pourquoi, on n'ose pas relever [33, с. 274].

Juste avant de s'endormir, il en remerciait sa sœur. Parce que tout cela était l'œuvre de Charlotte et que, sans Charlotte, il n'existerait vraisemblablement pas [23, с. 27]

У першій автодієгетичній мовленнєвій інновації синсемантичний приєднаний елемент зі сполучником *parce que* пояснює макротематичний референтний об'єкт *la cuisine* (кухня) базової структури. Досліджувана ПК з тема-рема-тичною прогресією з похідними темами (імплікований безособовий займенник *il* та *je* (я)) і з предикативними відношеннями: *j'explique* (одинарна імпліцитна предикація) + *je sais pas+ on n'ose pas relever* (подвійна експліцитна предикація) абуває контекстуального значення пояснення з відтінком іронії (*dans les selfs, je sais pas pourquoi, on n'ose pas relever* (у столовах, невідомо чому, не насмілюються приправляти)) в процесі індивідуальної креативно-творчої діяльності комуніканта.

У другому прикладі гетеродієгетичної ПК конектор *parce que* починає висловлення, в якому міститься пояснення передтекстової інформації, оскільки тематичний компонент *tout cela* (усе це) експлікується в попередньому, контекстуально дистантному, дискурсивному фрагменті. Отже, в аналізованій суперсинтаксемі з оцінною тема-рема-тичною прогресією та з предикацією *j'explique* (одинарна формально імпліцитна предикація) + *tout cela était + il n'existerait pas* (подвійна синтаксично експлікована предикація) реалізується контекстуальне значення пояснення в межах поля приєднання.

Приєднаний компонент СПК може також вводитися сполучником *puisque* (тому що). При цьому вони набувають таких же контекстуальних значень, що й при вживанні конектора *parce que* у приєднувальній функції. У наступному прикладі *puisque* починає висловлення, що містить важливу з семантичної точки зору інформацію:

Entendeur par intermittence d'une voix dont parfois il se demande si elle lui est destinée à lui plutôt qu'à un autre logé à la même enseigne. Puisque rien ne prouve lorsqu'elle décrit correctement sa situation à lui que la description ne soit pas dans l'intérêt d'un autre dans la même situation [20, с. 16–17].

Наведена гетеродієгетична структура з тема-рема-тичною прогресією з похідними темами (*il, rien* (він, нічого)) має такі експліцитно-імпліцитні предикативні відношення у приєднаному компоненті: *je dis + il explique* (подвійна формально імпліцитна предикація) + *rien ne prouve + elle décrit + la description ne soit pas* (потрійна синтаксично експліцитна предикація). Мовець уводить конектор *puisque* для пояснення ситуації, в якій опинився герой розповіді, його роздумів, коливаний, підозр (*que la description ne soit pas dans l'intérêt d'un autre dans la même situation* (що

опис не опиниться в колі інтересів іншого в тій самій ситуації)).

Дуже цікавими із семантико-прагматичної точки зору видаються приклади СПК із приєднувальними темпоральними конекторами та конекторами поступки. Французький лінгвіст І. Ейю вважає, що сполучник *quand* у функції приєднання знаходиться на шляху до перетворення у прислівник *i*, по суті, еквівалентний *puis, alors, enfin, soudain* тощо [21, с. 108]. На думку Ж. Марузо, при приєднанні сполучником *quand* має місце зміна функції, перехід від підрядності до сурядності, що притаманно сучасній французькій мові, оскільки такі структури мають фамільярно-розмовний характер [27, с. 162]. Ж. Антуан також підкреслює, що "в такому разі, мабуть, зіштовхуються, якщо не змішуються, явища сурядності і підрядності" [18, с. 269–270].

Конструкції з іншими конекторами підрядності, такими як *si* (чи), *à moins que* (якщо тільки), *comment* (як), що вводять приєднаний компонент, поодинокі в сучасній французькій художній літературі, тому заслуговують на особливу увагу дослідників. Наприклад:

Et parfois, je me demande si nous ne sommes pas faits vraiment pour la guerre. Si la paix n'est pas simplement un entracte pour préparer une guerre plus parfaite... [22, с. 109]

У цій гомодієгетичній структурі з тема-рема-тичною прогресією з похідними темами (*je, la paix* (я, мир)) та з предикативними відношеннями: *je complète* (одинарна формально імпліцитна предикація) + *la paix n'est pas* (одинарна структурно експліцитна предикація) релятив *si* вводить приєдану частину з контекстуальним значенням поповнення. Інформація, подана мовцем, семантично вагома для адресата, оскільки йдеться про роздуми з приводу миру та війни. Ще один приклад:

Elle devrait être là maintenant. A moins qu'elle soit passée chez le boulanger prendre du pain [25, с. 56].

Наведена гетеродієгетична СПК із тема-рема-тичною прогресією з постійною темою у вигляді еквівалентної прономінальної анафори *elle* (вона) має такий експліцитно-імпліцитний предикативний ланцюжок: *je dis + il ajoute* (подвійна синтаксично імпліцитна предикація) + *elle soit passée* (одинарна формально експліцитна предикація). Конектор *à moins que* вводить в аналізовану конструкцію суб'єктивему з контекстуальним значенням поповнення, оскільки в ній міститься інформація про місцезнаходження героїні роману.

Eux aussi racontent leur histoire.

Comment ils se sont rencontrés et pourquoi ils se sont aimés et mariés [34, с. 141].

Ця синтаксична структура з предикативними

відношеннями *je dis + ils racontent* (подвійна структурно імпліцитна предикація) + *ils se sont rencontrés + ils se sont aimés* (подвійна формально експліцитна предикація) становить суперсинтаксему з паузацією середньої тривалості, що передає роздуми мовця з приводу того, чи продовжувати історію, яку розповідають інтрадієгетичні особи, або його вагання щодо вибору потрібних лексем для вираження своєї думки. Тут спостерігається тема-рема-тична прогресія з постійною темою, представленою нееквівалентною анафорою *ils* (вони). Релятив способу дії *comment* уводить

приєднаний компонент з контекстуальним значенням розширення попередньої інформації.

Подемо у вигляді таблиці симптоматичні дані частотності вживань СПК із релятивами сурядності та підрядності в проаналізованих творах сучасних французьких авторів. Матеріалом дослідження слугували 2500 прикладів приєднувальних конструкцій, вилучених шляхом суцільної вибірки з французької художньої прози другої половини XX – початку XXI століть, загальним обсягом 15657 сторінок.

Таблиця 1

Частотність вживань СПК з конекторами сурядності та підрядності

Сполучники сурядності у приєднувальній функції	Кількісне співвідношення СПК із сурядним зв'язком, %	Сполучники підрядності у приєднувальній функції	Кількісне співвідношення СПК з підрядним зв'язком, %
<i>et</i>	30	<i>parce que</i>	30%
<i>mais</i>	20	<i>de sorte que</i>	28
<i>or</i>	15	<i>comme si</i>	25
<i>car</i>	15	<i>lorsque</i>	6
<i>ou</i>	10	<i>quand</i>	5
<i>donc</i>	5	<i>si</i>	3
<i>ni...ni</i>	5	<i>puisque</i>	2
		<i>comment</i>	1
		<i>à moins que</i>	1

Отримані процентні співвідношення використання СПК з конекторами сурядності та підрядності є результатом аналізу корпусу прикладів ПК, які відображають загальну розповсюдженість таких мовленнєвих інновацій у художній прозі сучасних французьких авторів. Серед найбільш уживаних (як в складносурядних, так і в складнопідрядних висловленнях) виділяються конструкції зі сполучниками *et*, *mais*, *parce que*, *de sorte que*, що у приєднувальній функції набувають таких контекстуальних значень у процесі креативно-творчої діяльності суб'єктів мовлення: поповнення, пояснення, розширення, висновку, апресивного, послідовності дій та подій, протиставно-поповнюючого, протиставно-пояснюючого, протиставно-заперечного, результативного тощо. Узагальнюючи зазначимо, що саме по собі приєднання як структурний елемент речення комунікативно однозначне, хоча виражає багато контекстуальних значень.

Література

1. Бахтин И.М. Эстетика словесного творчества / И. М. Бахтин. – М. : Искусство, 1979. – 360 с.
2. Бевзенко С.П. Исторична морфологія української мови / С. П. Бевзенко. – Ужгород, 1960. – 416 с.
3. Белошапкова В.А. Современный русский язык. Синтаксис / В. А. Белошапкова. – М. : Наука,

1977. – 248 с.
4. Боевец И.А. Присоединительные конструкции в современном французском языке (Лекции из спецкурса по теоретической грамматике) / И. А. Боевец, Ж.А. Винтман. – Л. : РТП ЛГПИ им. А. И. Герцена, 1971. – 80 с.
5. Бронская А. А. Синтаксические связи в бессоюзном сложном предложении / А. А. Бронская // НДВШ. Филологические науки. – 1975. – № 1. – С. 74–82.
6. Валгина Н.С. Современный русский язык : учебник / Н. С. Валгина, Д. Э. Розенталь, М. И. Фомина; под ред. Н. С. Валгиной. – 6-е изд., перераб. и доп. – М. : Логос, 2002. – 528 с.
7. Гулыга Е.В. Теория сложноподчиненного предложения в современном немецком языке / Е. В. Гулыга. – М. : Высшая школа, 1971. – 274 с.
8. Кобзев П.В. Неполные предложения присоединительного типа в современном русском литературном языке : автореф. дис. на соиск. учён. степени канд. филол. наук : спец. 10.02.04, 10.02.01 "Русский язык" / П. В. Кобзев. – Л., 1966. – 22 с.
9. Коток Е.В. Сложные предложения со словами "что", "это" во второй части в современном русском литературном языке: автореф. дисс.

- на соиск. учён. степени канд. филол. наук : спец. 10.02.04, 10.02.01 "Русский язык" / Е. В. Коток. – М., 1963. – 15 с.
10. Минкин Л.М. К композиции синтаксической системы французского языка / Минкин Л. М. // Структурно-семантические взаимосвязи в синтаксисе романских языков : сборник научных трудов. – Днепропетровск : Днепр. гос. ун-т, 1982. – С. 91–100.
 11. Покусаенко В.К. Роль лексических элементов в установлении структурно-семантической связи между компонентами бессоюзного сложного предложения / В. К. Покусаенко // Семантическая структура предложения – Ростов н/До, 1978. – С. 119.
 12. Пономарёва Л.В. К вопросу структурно-семантической классификации сложноподчинённых предложений во французском языке / Пономарёва Л. В. // Структурно-семантические взаимосвязи в синтаксисе романских языков : сборник научных трудов. – Днепропетровск : Днепр. гос. ун-т, 1982. – С. 123–133.
 13. Приходько А. М. Логіко-семантична специфіка сполучників сурядності як складних предикатів першого рангу / Приходько А. М. // Вісник ХНУ – Харків, 2000. № 500. – С. 181–191.
 14. Реферовская Е.А. Синтаксис современного французского языка (сложное предложение) / Е. А. Реферовская. – Л. : Наука, 1969. – 240 с.
 15. Сергеева Н.Н. Об одной структурной разновидности истинных бессоюзных сложных предложений / Н. Н. Сергеева // Семантический и формальный анализ синтаксических конструкций русского языка. – Иркутск, 1990. – С. 84–92.
 16. Шендельс Е.И. Грамматика немецкого языка / Е. И. Шендельс. – М. : Изд-во иностр. лит., 1958. – 366 с.
 17. Ширяев Е.Н. Бессоюзное сложное предложение в современном русском языке / Е. Н. Ширяев. – М. : Наука, 1986. – 224 с.
 18. Antoine G.A propos de quand / Antoine G. // Le français moderne: Revue consacrée à l'étude de la langue française du XVI-ème siècle à nos jours. – Paris : Editions d'Artrey. – octobre 1948.– № 4. – P. 269–274.
 19. A. Appelová O niektorých vzťahoch medzi ventou a textovou syntaxou / A. Appelová // Jazykovedný časopis. – 1977. – № 1. – S. 39–44.
 20. Beckett, S. Compagnie / S. Beckett. – Paris : Éditions de Minuit, 1980. – 24 p.
 21. Eyot Y. Quand... / Eyot Y. // Le français moderne: Revue consacrée à l'étude
 22. Clavel, CQVBM. Celui qui voulait boire la mer / B. – Paris : Robert Laffont, 1983. – 348 p.
 23. Chabrier, AETB L'amour est toujours bleu / J. – Paris : Pierre Be27.
 24. Garnier, EB E. Elsa de Berlin / Ch. Garnier. – Paris : Club de la femme, 1970. – 256 p.lfond, 1979. – 128 p.
 25. Laffitte, CQV. Ceux qui vivent / J. Laffitte. – Paris : Editions Gallimard, 1983. – 352 p.
 26. Maingueneau D. Approche de l'énonciation en linguistique française / D. Maingueneau. – Paris : Hachette, 1999. – 155 p.
 27. Marouzeau J. Notes de lecture / Marouzeau J. // Le français moderne: Revue consacrée à l'étude de la langue française du XVI-ème siècle à nos jours. – Paris : Editions d'Artrey. – juillet 1948.– № 3. – P. 161–162.
 28. Maurois, C . – Paris : Bernard Grasset, 1982. – 256 p.
 29. Meyer P. G. Satzverknüpfungrelationem / P. G. Meyer. – Tübingen; Niemeyer; 1985. – 291 s.
 30. Proust, M.A. l'ombre des jeunes filles en fleurs / M. Proust. – Paris : Editions Gallimard, 1988. – 576 p.
 31. Sarraute, DI . "...disent les imbéciles" / N. Sarraute. – Paris : Gallimard, 1976. – 157 p.
 32. Stati S. Le transphrastique / S. Stati. – Presses Universitaires de France, Paris, 1990. – 176 p.
 33. Tournier, CB . Le coq de bruyère / M. Tournier. – Paris : Gallimard, 1978. – 348 p.
 34. Werber, LV . Le Livre du Voyage / B. Werber.– Paris : Albin Michel, 1997. – 162 p.

Рассматриваются присоединительные конструкции, формально эквивалентные сложносочиненной, сложноподчиненной бессоюзной и союзной части сложного высказывания.

Ключевые слова: конструкции присоединения, тема-рематическая прогрессия, эксплицитная и имплицитная предикация, симптоматическая частотность.

The article deals with the additional constructions which are formally equivalent to compound and complex conjunctionless part of a compound utterance.

Key words: constructions of addition, theme and rheme progression, explicit and implicit predication, symptomatic particularity. Design joining in complex utterances.